

Topbeloningen? Banken zijn zondaars, KLM is heilig

Posted on 26 april 2023 by Menno Tamminga

Arme Ralph Hamers. Zo ben je het Nederlandse 'wonderkind' dat de Zwitserse bank UBS moet opstoten in de digitale wereld. En zo ga je af door de zijdeur. Je bleek niet meer dan een buitenlandse gast. Een gast die moet wijken omdat de Zwitserse politieke financiers van de reddingsactie van UBS voor concurrent Credit Suisse een Zwitserse topman willen. Zo gaat dat. Wie betaalt, bepaalt.

Weg droombaan, hallo nachtmerrie. Twee weken geleden werd het toenmalige (2018) supertrio van ING, Hamers, president-commissaris Jeroen van der Veer en voorzitter van de beloningscommissie Henk Breukink, berispt door de beroepscommissie tuchtrecht banken. Door onzorgvuldig handelen hebben zij, kort samengevat, het vertrouwen in ING geschaad.

Potsierlijk

De berisping, de lichtste tuchtmaatregel, is de nasleep van de beloningsrel uit 2018. De commissarissen stelden de aandeelhouders voor om Hamers' beloning met 50

procent te verhogen tot 3 miljoen euro. ING was de grootste Nederlandse bank die internationaal nog meetelde en Hamers was in vergelijking met zijn concurrenten onderbetaald. Het plan hield vier dagen stand. Politici, klanten, werknemers en media ontketenden een storm van protest. Weg voorstel. Het plan was een fatale misrekening, ook al was de staatssteun uit 2008 en 2009 al lang terugbetaald en was ING een gewone commerciële bank.

De berisping is potsierlijk. Om twee redenen. Reden een: de commissie veroordeelt een voornemen dat nooit is uitgevoerd. Alsof u in de auto zit, tegen uw partner zegt: ik druk het gaspedaal eens lekker in, en er een motoragent langszij komt die u bestraffend toespreekt. Terwijl u nog geen snelheid had gemaakt.

Reden twee: je kunt niet twee keer veroordeeld worden voor hetzelfde feit. Hamers en de ING-commissarissen zijn in 2018 al bestraft. Niet door de (tucht)rechter, maar door de publieke opinie, de *court of public opinion*, zoals Amerikanen dat noemen. Het drietal dan vijf jaar later nog eens berispen riekt naar klassejustitie. Topbankier, topbeloning, fout!

Miljardensteun

De berisping van Hamers is de laatste bladzijde van de reddingsactie voor ING en viel vrijwel samen met het officiële einde van de reddingsactie voor KLM uit 2020. Hoe het met KLM en moederbedrijf Air France-KLM in de pandemie zou zijn afgelopen zonder staatssteun weet niemand, want de steun was er in een handomdraai. Voor de duidelijkheid: de Nederlandse overheid is aandeelhouder in KLM, Schiphol én Air France-KLM.

KLM heeft meer dan welk Nederlands bedrijf ook geprofiteerd van de steun van de overheid. Dat heeft te maken met omzetkrimp (hoe meer krimp, hoe meer loonsubsidie) en met het feit dat KLM een van de grootste particuliere werkgevers is (toen meer dan 30.000 medewerkers).

KLM ontving 1,96 miljard euro loonsubsidie (hoeft niet te worden terugbetaald). KLM kreeg uitstel van betaling van loonbelasting en sociale premies. Er resteert daarvan nog 1,39 miljard euro (moet wel worden betaald). En als derde steunmaatregel: KLM maakte voor 942 miljoen euro gebruik van overheidsleningen plus garanties. Dat laatste is vorige week allemaal afgelost en daarmee is de staatssteun formeel beëindigd.

Wat een opluchting voor KLM én kabinet RutteVier.

Bengel

Aan de steun was een scala aan politieke en bedrijfseconomische voorwaarden verbonden, zoals: geen bonussen, salaris inleveren, ook de top, geen ruime ontslagvergoedingen voor de directie. Want: wie betaalt, bepaalt.

Dat was een realiteit die KLM lastig kon aanvaarden en de machtige vakbonden al helemaal niet. Om KLM bij de les te houden en toe te zien op de naleving van de steunvoorwaarden benoemde het kabinet RutteDrie een staatsagent: Jeroen Kremers. Een doorgewinterde ambtenaar met ervaring in de financiële wereld.

Zijn rapportages lezen als een schoolmeesterrapport aan de ouders van een bengel die maar niet wil deugen. KLM loopt achter met de beloofde structurele kostenverlagingen. KLM schuift eenzijdig de kostenreductie in de arbeidsvoorwaarden voor een deel van het personeel terzijde. KLM betaalt het hoger personeel pre-corona bonussen terwijl Kremers daarvoor gezien de afspraken daarover geen aanleiding zag.

Geen behoeftige omstandigheden

Deze bonusbetalingen volgen op een ongewone rechtszaak tussen de commissarissen van KLM én hun eigen topman, Pieter Elbers. Zijn contract werd niet verlengd. Zonder dat de overheid dat wist stapten zij naar de rechter om te zien hoeveel 'transitievergoeding', zeg maar: gouden handdruk, Elbers meekrijgt. De zaak draait om de vraag of zijn pre-coronabonussen ook meetellen bij de becijfering van zijn vertrekvergoeding. Elbers had al een nieuwe baan: directievoorzitter van luchtvaartmaatschappij IndiGo in India. Dus van behoeftige omstandigheden die een gouden handdruk zouden rechtvaardigen is geen sprake. Maar ja, er een oud contract.

De rechter maakt het inclusief wettelijke rente af op 894.214 euro. Gezien Elbers' nieuwe baan is het een afscheidsbonus voor jarenlang bewezen diensten, geen 'transitievergoeding'. Samen met zijn reguliere salaris én de belasting die KLM moet betalen over de bijna 9 ton bonus komen zijn personeelskosten op net geen 2 miljoen euro. In het KLM-jaarverslag is het een voetnootje.

In tegenstelling tot de proteststorm over de voorgenomen verhoging voor Hamers in 2018 bleef het, ook politiek, stil. Banken zijn zondaars, KLM is heilig. De verantwoordelijke ministers, Sigrid Kaag (D66) op Financiën en Mark Harbers (VVD) op Infrastructuur en Waterstaat, pruttelden nog wat na, maar duidelijk is dat de eigengereide KLM hen de baas is.

KLM is sinds vorige week niet meer gebonden aan de steuneisen van de overheid. De gevolgen voor de beloningen van de top kun je uittekenen. In hun jaarverslag over 2022 constateren de commissarissen al dat de directie onderbetaald wordt. Precies wat ING in 2018 zei over Hamers.

Wat houdt je tegen, KLM? *The sky is the limit*.

Menno Tamminga *is economisch columnist van Wynia's Week. Eerder was hij redacteur en columnist van het Financieele Dagblad en NRC Handelsblad.*

Wynia's Week *wordt mogelijk gemaakt door de vrijwillig betaalde abonnementen van de lezers. Doet u al mee? Doneren aan Wynia's Week kan* ***HIER****. Hartelijk dank!*